

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 2856/2025
25.06.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Јелице Бојанић Керкез и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужилаца АА из ..., ББ и ВВ, обојица из ..., Република ..., чији је заједнички пуномоћник Игор Милојевић, адвокат из ..., против тужених ГГ и ДД обе из ..., чији је заједнички пуномоћник Радица Петковић, адвокат из ..., ради утврђења, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 33/24 од 18.09.2024. године, у седници одржаној 25.06.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 33/24 од 18.09.2024. године и пресуда Вишег суда у Београду П 671/21 од 10.07.2023. године, тако што се **УТВРЂУЈЕ** да је ништав уговор о доживотном издржавању оверен у предмету Првог основног суда у Београду РЗ 1317/2011 дана 13.03.2012. године, закључен између тужене ГГ, као даваоца издржавања и сада покојног ЂЂ, као примаоца издржавања у делу којим је располагамо $\frac{1}{2}$ дела права својине на непокретности, трособном стану број ... површине 91 м², на петом спрату зграде у ..., Улица, саграђене на катастарској парцели број .../..., уписаној у листу непокретности број ... КО ..., те **ОДРЕЂУЈЕ** да свака странка сноси своје парничне трошкове.

У преосталом делу, **ОДБИЈА СЕ** као неоснована ревизија тужилаца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 33/24 од 18.09.2024. године.

ОДБИЈАЈУ СЕ, као неосновани, захтеви тужилаца и тужених за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 33/24 од 18.09.2024. године, одбијена је као неоснована жалба тужилаца и потврђена пресуда Вишег суда у Београду П 671/21 од 10.07.2023. године, којом је одбијен као неоснован тужбени захтев да се утврди да је уговор о доживотном издржавању – пословни број Првог основног суда у Београду РЗ 1317/2011 од 13.03.2012. године, закључен између ГГ, као даваоца издржавања и ЂЂ, као примаоца издржавања у целости ништав, те тужиоци

обавезани да туженима као солидарним повериоцима накнаде парничне трошкове од 536.800,00 динара. Одбијени су захтеви парничних странака за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиоци су благовремено изјавили ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка учињених у поступку пред другостепеним судом и погрешне примене материјалног права.

Тужене су поднеле одговор на ревизију.

Врховни суд је испитао побијану пресуду у смислу одредби чланова 403. став 3. и 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 10/23) и утврдио да је ревизија делимично основана.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, а битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП на коју је ревизијом указано није предвиђена као ревизијски разлог по члану 407. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, стан број ... у улици ... број ... у ..., откупио је из друштвене својине ЂЂ, у току трајања брака са ЕЕ. Супружници су имали троје деце, од којих је са њима од 1982. године у заједничком домаћинству живео син ЖЖ, његова супруга тужена ГГ и њихова ћерка тужена ДД. Споразум супружника је био да стан припадне ЖЖ, па су након његове смрти тужене наставиле да живе у стану са ЂЂ и ЕЕ. ЕЕ је умрла 2006. године. Неколико година пре смрти је била непокретна, а тужена ГГ је помагала у задовољењу њених животних потреба. Спорним уговором о доживотном издржавању, закљученим 13.03.2012. године између тужене ГГ, као даваоца издржавања и ЂЂ, као примаоца издржавања, констатовано је да прималац издржавања изражава своју захвалност даваоцу издржавања за дугогодишње складне односе, да ће давалац издржавања обезбедити примаоцу до краја живота задовољење свих животних потреба и након смрти га сахранити по верским православним обичајима, а заузврат прималац издржавања преноси у својину даваоцу издржавања стан у коме су живели. Тужена ГГ је до смрти свекра ЂЂ 26.06.2020. године испуњавала уговором преузете обавезе. Тужиоци су законски наследници покојних ЕЕ и ЂЂ.

С обзиром на овако утврђене чињенице нижестепени судови налазе да нису испуњени услови за утврђење ништавости спорног уговора у смислу одредби члана 174. став 1. Породичног закона, члана 194. став 1. Закона о наслеђивању, те чланова 51. и 103. Закона о облигационим односима. Тужена ГГ је непрекидно живела у спорном стану од 1982. године, организација живота је резултат споразума у породици да стан након смрти ЂЂ и ЕЕ припадне покојном ЖЖ, односно њој, па је у реализацији тог споразума тужена ГГ бринула о задовољењу животних потреба оба супружника све до њихове смрти. Због тога се не може извести закључак да је покојни ЂЂ закључењем спорног уговора о доживотном издржавању без сагласности покојне супруге располагао станом, нити да је уговор закључен са циљем да се тужиоцима онемогући

да остваре своја наследна права, пошто је идентичан породични однос постојао и пре формалног закључења уговора. Осим тога, другостепени суд налази да на пуноважност уговора не утиче чињеница што је стан стечен у току трајања брачне заједнице, пошто нико од законских наследника у периоду од ГГ смрти 2006. године до закључења уговора 2012. године није тражио да се утврди постојање заоставштине и да се та заоставштина расправи.

По становишту Врховног суда, због погрешне примене материјалног права, неправилно је одбијен тужбени захтев којим се тражи утврђење ништавости уговора о доживотном издржавању у делу којим је покојни ЂЂ располагао тековинским уделом покојне ЕЕ на стану.

Према Породичном закону („Службени гласник РС“ бр. 18/05 и 72/11), важећем у време закључења уговора о доживотном издржавању, имовина коју су супружници стекли радом у току трајања заједнице живота у браку представља њихову заједничку имовину (члан 171. став 1.); заједничком имовином супружници управљају и располажу заједнички и споразумно (члан 174. став 1.); супружник не може располагати својим уделом у заједничкој имовини, нити га може оптеретити правним послом међу живима (члан 174. став 3.); деобом заједничке имовине, у смислу овог закона, сматра се утврђивање сувласничког, односно суповерилачког удела сваког супружника у заједничкој имовини (члан 177.); деоба заједничке имовине може се вршити за време трајања брака и после његовог престанка (члан 178.); претпоставља се да су удели супружника у заједничкој имовини једнаки (члан 180. став 2.); право на деобу заједничке имовине имају: супружници, наследници умрлог супружника и повериоци оног супружника из чије се посебне имовине нису могла намирити њихова потраживања (члан 181.); одредбе овог закона примењују се и на породичне односе који су настали до дана почетка примене овог закона, осим ако овим законом није друкчије одређено (члан 357. став 1.).

Законом о промету непокретности („Службени гласник РС“ бр. 42/98 и 111/09), који је био у примени у време смрти покојне ЕЕ и закључења уговора о доживотном издржавању, било је прописано да је промет непокретности, у смислу тог закона располагање непокретностима правним послом и то: пренос права својине на непокретности са једног на друго лице, уз накнаду или без накнаде (члан 2. тачка 1.); уговор о промету непокретности закључује се у писаној форми, а потписи уговарача оверавају се од стране суда (члан 4. став 1.); уговори који нису закључени на начин из става 1. овог члана не производе правно дејство (члан 4. став 2.); суд може да призна правно дејство уговора о промету непокретности из става 2. овог члана, ако је закључен у писаном облику, на коме потписи уговарача нису оверени од стране суда, под условом да је уговор испуњен у целини или претежним делом, да није повређено право прече куповине и да није повређен принудни пропис (члан 4. став 3.).

Према одредбама члана 194. Закона о наслеђивању („Службени гласник РС“ бр. 46/95 и 101/03) који се примењивао до смрти покојне ЕЕ и у време закључења уговора о доживотном издржавању, уговор о доживотном издржавању мора бити закључен у писменом облику и оверен од стране судије који је дужан да пре овере прочита странкама уговор и примаоца издржавања нарочито упозори на то да имовина која је

предмет уговора не улази у његову заоставштину и да се њоме не могу намирити нужни наследници (став 1.); у супротном, уговор је ништав (став 2.).

У конкретном случају разјашњено је да је покојни ЂЂ спорним уговором о доживотном издржавању располагао станом, који је стекао откупом из друштвене својине у току трајања брака са ЕЕ. Имајући у виду законску претпоставку о једнаким уделитема супружника на имовини стеченој радом у току трајања брачне заједнице и да је стан откупљен по нетржишним условима, овако стечена имовина по устаљеној пракси судова припада супружницима у једнаким деловима. ЕЕ за живота није захтевала утврђење свог сувласничког удела на стану, али пошто законом утврђење овог права није временски ограничено и након смрти супружника припада његовим законским наследницима, тужиоци су легитимисани да захтевају удео као наследници покојне мајке, односно бабе. Покојна ЕЕ за живота својим уделом на стану није располагала у законом предвиђеној форми нити у корист покојног сина ЖЖ, односно тужене снахе ГГ, нити у корист супруга ЂЂ, па без обзира на усмени споразум у породици који је реализован, у време закључења уговора о доживотном издржавању покојни ЂЂ није имао пуноважан правни основ за располагање уделом покојне супруге на стану.

Из наведених разлога, тужиоци основано траже утврђење ништавости уговора о доживотном издржавању који има за предмет $\frac{1}{2}$ дела стана који представља имовину покојне ЕЕ, па су нижестепене пресуде у наведеном делу преиначене. У преосталом делу, којим је покојни ЂЂ теретно располагао својим уделом на стану, спорни уговор који је оверен од стране судије и извршаван осам година до његове смрти је пуноважан.

На основу одредби чланова 165. став 2, 153. став 2. и 154. ЗПП одлучено је о трошковима целог поступка, имајући у виду да су тужиоци успели у спору са $\frac{1}{2}$ дела постављеног тужбеног захтева и да наводи одговора на ревизију нису били потребни за одлучивање.

Из наведених разлога, на основу одредби чланова 416. став 1. и 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Весна Субић,с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**